

**ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ
ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ГРУПИ
ВІСНИК РЕПРЕСІЙ В УКРАЇНІ
Редактор-упорядник Надія Світлична
Випуск 9, рік п'ятий
Вересень 1984 року
Нью-Йорк**

ХРОНІКА РЕПРЕСІЙ

9-1 Перед 20 вересня 1984 року в м. Самборі Львівської області померла Любомира Іванівна ПОПАДЮК, мати багаторічного українського політв'язня Зоряна ПОПАДЮКА (див. 1984, 6-26 і раніше). Вона мала близько 55 років. Тепер з рідні Зоряна ПОПАДЮКА лишилася тільки старенька бабуся, КОПИСТИН-СЬКА Софія Михайлівна, яка мешкає за адресою: 292610, м. Самбір Львівської обл., вул. Рівна, 12, кв. 1.

Зліва направо: Олена АНТОНІВ (див. 1984, 1-23 і раніше), Оксана ОСАДЧА з дочкою Оленою (див. 1982, 1-36 і раніше), Любомира ПОПАДЮК (див. 1984, 2-38 і раніше), нижче — Зіновій КРАСІВСЬКИЙ (див. 1984, 1-23 і раніше).

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ БАПТИСТІВ

9-2 24 квітня 1984 року заарештували і згодом засудили до 3 років таборів загального режиму Джорджа Олександровича БАБЕНКА (народ. 1. XI. 1926 р.). У Д. БАБЕНКА шестеро дітей.

Дочка Тетяна мешкає за адресою 256400, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Фурманова. 3.

9-3 16 липня 1984 року заарештовано Леоніда Павловича БИЧКОВА (1956 р. нар.) Його дружина Лідія Миколаївна з двома дітьми мешкає за адресою: Кіровоградська обл., м. Знам'янка, вул. Горького, 36.

9-4 Заарештували члена Церкви ЄХБ Якова Івановича КРАВЧУКА (1955 р. нар.). Його дружина Любов Олексіївна з дитиною мешкає за адресою: 234220, Волинська обл., м. Ківерці, вул. 9 Травня, 12.

9-5 Засудили до 2 з половиною років таборів загального режиму баптиста Петра Андрійовича РУСАВУКА (див. 1984. 7/8-5) Його дружина Надія Олександрівна з 4-ма дітьми мешкає за адресою: 264410, Волинська обл., м. Ковель, вул. Грибодова, 3.
ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЄВРЕЙСЬКИХ АКТИВІСТІВ

9-6 5 вересня 1984 року в Одесі було проведено серію обшуків у справі Якова ЛЕВІНА (див. 1984, 7/8-10 і раніше). Обшуки відбулися, зокрема, у Валерія ПЕВЗНЕРА, Олександра КУШНІРА і Якова МЕША (див. 1984, 7/8-12). Вилучили багато паперів, книжок, зокрема, у Я. МЕША вилучили книгу Ганни СЕНЕШ про єврейський опір в Угорщині під час нацистського панування. Вилучили також магнітофон, касети з єврейськими піснями. В О. КУШНІРА вилучили виклик з Ізраїля від матері та зірку Давида. Я. МЕША після обшуку викликали до слідчого СЕГАЛА на допит. Начальник слідчого відділу прокуратури ГРЕГОРІЯ, що був присутній під час допиту, почав накидатися на Я. МЕША з анти-семітськими образами. Я. МЕШ на знак протесту відмовився брати участь у слідстві в цій справі. Серед осіб, викликаних на допити в справі Я. ЛЕВІНА, — Валерій ЛЕМЕЛЬМАН (див. 1984, 4-12). На допиті 27. VIII. 1984 року його питали про політичні погляди Я. ЛЕВІНА. Арешт Я. ЛЕВІНА відбувся після низки погроз на його адресу з боку КДБ: від нього, зокрема, домагалися показів проти інших євреїв-відмовників, у тому числі проти його нереченої Іди НЕПОМНЯЩОЇ (див. 1984, 7/8-10 і раніше). Їхній шлюб було призначено на 17. VIII. 1984 року — день 25-річчя Я. ЛЕВІНА. Адреса Я. ЛЕВІНА перед арештом: 270020, м. Одеса, вул. Заславського, 23, кв. 3.

НОВИНИ ПРО НЕВІЛЬНИКІВ

1. У тюрмах і в таборах

9-7 Від липня 1984 року у Валерія МАРЧЕНКА (див. 1984, 7/8-58 і раніше) розвинулась тяжка форма ниркової недостатності. Це сталося внаслідок виснажливого етапу до пермського табору особливого режиму (етап тривав 55 днів), а також через відсутність медичної опіки в таборі: табірний лікар

ПЧЕЛЬНИКОВ (див. 1982, 7/8-19) визнавав МАРЧЕНКА придатним до праці з тиском 240/160. Його поклали до тюремної лікарні виправних таборів у м. Перм, коли він був уже в критичному стані. Стан здоров'я В. МАРЧЕНКА став настільки загрозливий, що 13 вересня його перевезли до Центральної лікарні ім. Гааза для в'язнів (у м. Ленінграді).

9-8 До Юрія БАДЗЯ (див. 1984, 2-39 і раніше) їздила на побачення дружина. Через загострення виразки шлунка він перебуває в табірній лікарні сел. Барашево.

9-9 Повідомляємо табірні адреси декого з ув'язнених баптистів. КАВАЦІВ Василь перебуває в таборі: 245980, Сумська обл., с. Перехрестівка, уст. УС-319/56. КРАВЧУК Іван: 288371, Вінницька обл., Піщанський р-н, сел. Трудове, уст. ІВ-301/59-3.

КОСТЕНЮК Володимир: 349140, Ворошиловградська обл., м. Перевальськ, уст. УЛ-31/15. МАТЮХА Олександр: 256210, **Київська** обл., Баришевський р-н, сел. Березань, уст. ЮА-45/95-2-22.

9-Ю У вересні 1984 року мали бути звільнені такі в'язні: Петра ОЛІЙНИКА (див. 1984, 2-31 і раніше) звільнили достроково; у Богдана ШКІКАВОГО (див. 1984, 2-29 і раніше) термін **закінчився** 28. IX. 1984 р.

2. У божевільнях

9-11 Примусово госпіталізували до ПЛ баптиста Віктора **Семеновича БЕЗЗУБЕНКА**. Його адреса перед госпіталізацією: м. **Жданов** Донецької обл., вул. Підсніжна, 3.

9-12 Василь БАРЛАДЯНУ (див. 1981, 3 і раніше, фото — нижче), відбувши ув'язнення, втратив право на професійну працю (він мистецтвознавець). Працює на заводі електромонтером. Його адреса: **270023, м. Одеса-23, вул. Лейтенанта Шмідта, 8, кв. 10.**

Василь БАРЛАДЯНУ перед ув'язненням з дочкою

3. Після звільнення

9-13 Микола ПЛАХОТНЮК (див. 1984, 3-16 і раніше) **приїздив з т. з. "хімії" до своєї дружини Валентини ЧОРНОВІЛ у с Вільхівець на Черкащині. Однак невдовзі змушений був знову повернутися до Лисичанська Ворошиловградської області.**

ПРИВІТАЙТЕ

З УРОДИНАМИ

Повідомляємо адреси тих переслідуваних, у кого через місяць надходять дні народження, а також їхніх родин. У листопаді народилися:

9-14 5 листопада 1939 року нар. Дмитро Дмитрович МАЗУР (див. 1984, 7/8-13 і раніше). Його адреса в таборі: **431200, Мордовская АССР, Теньгушевский р-н, пос. Барашево, учр. ЖХ-385/3-5.** Адреса матері Ольги Захарівни: **260310, Житомирська обл., Малинський р-н, с Гута-Логанівська.** Адреса сестри Галини: **Житомирська обл., м. Малин, вул. Нахімова, 3.**

9-15 8 листопада 1957 року нар. Семен Давидович ШНІРМАН (див. 1983, 9/10 і раніше). Він перебуває в таборі у Вінницькій обл. Адреса його дружини ЗАДИГЕНСЬКОЇ Єлизавети Хаскелівни, дочки (нар. в березні 1983 р.) і матері Фаїни Григорівни: **Кримська обл., м. Керч, вул. Кірова, 79, кв. 31.** Батько в

Ізраїлю.

9-16 12 листопада 1929 року нар. Зіновій Михайлович КРАСІВСЬКИЙ (див. 1984, 1-23 і раніше), а 17 листопада 1937 року нар. **Олена Тимофіївна АНТОНІВ**. Адреса в засланні, де вони перебувають обоє: **626236, Тюменська обл., Ханты-Мансийский нац. округ, Ханты-Мансийский р-н, пос. Луговой, Общежитие.**

9-17 24 листопада 1933 року нар. Генріх Ованесович АЛТУНЯН (див. 1984, 1-16 і раніше). Його адреса в тюрмі (до Х. 1985 р.): **422950, Татарская АССР, г. Чистополь, учр. УЭ-148 ст-4.** Адреса дружини Рими Петрівни, дочки Олени (нар. 29. IV. 1962 р.). матері Ірини Петрівни: **м. Харків, вул. Космонавтів, 4, кв. 84.** Адреса сина Олександра (нар. 17. V. 1958 р.): **125171, Москва, Ленинградское шоссе, 9, корп 2, кв. 259.**

9-18 25 листопада 1957 року нар. Павло Іванович АНТОНОВ (див. 1984, 6-21 і раніше). Його адреса в таборі: **342228, Донецька обл., Тельманівський р-н, сел. Мирний, уст. ЮЕ-312/1-7-72.** Батько Іван Якович теж ув'язнений. Адреса матері Неоніли

Іванівни, сестер Віри й Надії (нар. обидві в 1960 р.): **316013, м. Кіровоград, вул. Котовського, 41.**

9-19 25 листопада 1949 року нар. Анатолій Тимофійович РУБЛЕНКО (див. 1938, 9/10 і раніше). Його адреса в таборі не відома. Адреса дружини Любові Яківни, дочок (1978 і 1979 рр. нар.) та сина (1981 р. нар.): **327037, м. Миколаїв, вул. Шефська, 34.**

Бажайо привітати їх листами, листівками чи телеграмами.

АРХІВ САМВИДАВУ

У цьому розділі подаємо бібліографію творів і документів, опублікованих (або одержаних) у вересні 1984 року. Всі вказані тут матеріали є в Закордонному Представництві Української Гельсінської групи. Бажаючі набути копії цих документів мають звернутися до редактора "ВІСНИКА РЕПРЕСІЙ В УРАЇНІ".

9-20 Юрій БАДЗЬО: Радянська державна влада несе повну відповідальність за голод в Україні. — Повідомлення для преси УІС "Смолоскип" (УО496), 18 вересня 1984 року; газ.

"Українські вісті", 23 вересня 1984 р. Про Ю. БАДЗЯ див. цей вип. 1984, 9-8 і раніше.

9-21 Юрій БАДЗЬО: СРСР не є єдиною державою. — Повідомлення для преси УІС "Смолоскип" (УО497), 18 вересня 1984 року.

9-22 Заяви Юрія БАДЗЯ про політичні свободи і права людини. — Повідомлення для преси УІС "Смолоскип" (УО498), 18 вересня 1984 року.

9-23 Юрій БАДЗЬО про нерівноправність української нації в складі СРСР. — Повідомлення для преси УІС "Смолоскип" (УО499), 18 вересня 1984 року.

9-24 Надія Світлична, Самвидавна розповідь (опис суду над В.МАРЕЧЕНКОМ 13-14 березня 1984 року в Києві). — газ. "Українське слово", ч. 2234, 16 вересня 1984 р. Про Велерія МАРЧЕНКА див. цей вип., 1984, 9-7 і раніше.

9-25 Олекса ТИХИЙ (1027-1984), Вільний час трудящих. — газ. "Шлях перемоги", 16 жовтня 1984 року. Про О. ТИХОГО див. 1984, 6-40 і раніше.

9-26 Р. К.: Голос розпуки Віктора РАФАЛЬСЬКОГО (з текстом заяви до Комісії прав людини ООН). — газ. "Шлях перемоги", 16 вересня 1984 р. Про В. РАФАЛЬСЬКОГО див. 1984, 7/8-68 і раніше.

- 9-27 Ю. КУБЛАНОВСЬКИЙ,* Олексі Тихому** (вірш у перекладі з рос. О. ВЕРЕТЕНЧЕНКА). — газ. "Смолоскип", ч. 24, рік 6, Літо 1984.
- 9-28 Богдан ЧУЙКО: За що я попав під прес?** — газ. "Смолоскип", ч. 24, рік 6, Літо 1984. Про Б. ЧУЙКА див. 1984, 7/8-53 і раніше.
- 9-29 Віктор РАФАЛЬСЬКИЙ: Я ще тримаюся. Подайте ж мені руку.** — газ. "Смолоскип", ч. 24, рік 6, Літо 1984.
- 9-30 Галина БАРАЦ-КОХАН: розповідь про знищену родину.** — газ. "Смолоскип", ч. 24, рік 6, Літо 1984. Про Г. БАРАЦ див. 1984, 18-18 і раніше.
- 9-31 Вести с родини...** (З текстом заяви Ніни МАРЧЕНКО-СМУЖАНИЦІ про критичний стан здоров'я сина Валерія МАРЧЕНКА — 16 вересня 1984). — газ. "Русская мысль", No. 3535, 20. IX. 1984.
- 9-32 АС No 5291. Юрий БАДЗЬО, п/з. "Заявление" в ПВС СССР о необходимости демократизации сов. общества...** (Морд. лаг. No. 3-5), 29. 10. 82. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 29/84, 14 сентября 1984 г. (1 стор.).
- 9-33 АС No 5292. Ю. Бадзьо,.. "Заявление" в ПВС СССР о необходимости в СССР дем. реформ как условия мирного сосуществования...** (Морд. лаг. No 3-5), 9.12.82. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 29/84, 14 сентября 1984 г. (2 стор.).
- 9-34 АС No 5293. Ю. Бадзьо,.. "Заявление" в ПВС СССР о намерении объявить голодовку по случаю 60-летия образования СССР...** [Морд. лаг. N 3-5), 29. 12. 82. — "Материалы самиздата" радио "Свобода", (1 стор.), вып. No 29/84, 14 сентября 1984 г. (1 стор.).
- 9-35 АС No 5294. Ю. Бадзьо,.. "Заявление" в ПВС СССР о... неприемлемости формулы "единое союзное государство" в Конституции СССР, Барашево, Мордовия, 7. 1. 83.** — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 29/84, 14 сентября 1984 г. (3 стор.).
- 9-36 АС N 5295. Ю. Бадзьо,.. Заявление пред. ПВС УССР А. Ф. Ватченко с предложением объявить 3-е воскресенье марта Днем нац. траура в память жертв голода 1933 на Украине, к/лагерь, Мордовия, 22.1.83.** — "Материалы самиздата" радио "Свобода", вып. No 29/84, 14 сеньбрю 1984 г. (2 стор.).
- 9-37 Victor Rafalsky: I am still holding on. Give me a hand.** — *Smoloskyp*, Vol. 6, No. 24, Summer 1984.
- 9-38 Crimean Tatars versus the Soviet state.** — *Impact International*, Vol. 14:16, 24 August — 13 September 1984.
- 9-39 Valerij MARCHENKO. Nueva victima del imperialismo ruso-comunista.** — *La palabra Ucrania*, Buenos Aires, 15 junio de

1984.

ПОКАЖЧИК ІМЕН

А

АЛТУНЯН Генріх Ованесович 9-17

АЛТУНЯН Ірина Петрівна 9-17

АЛТУНЯН Олександр 9-17

АЛТУНЯН Олена 9-17

АЛТУНЯН Рима Петрівна 9-17

АНТОНІВ Олена 9-1, 9-16

АНТОНОВА Віра 9-18

АНТОНОВА Надія 9-18

АНТОНОВА Неоніла Іванівна 9-18

АНТОНОВ Іван Якович 9-18

АНТОНОВ Павло Іванович 9-18

Б

БАБЕНКО Джордж Олександрович 9-2

БАБЕНКО Тетяна 9-2

БАДЗЬО Юрій 9-8, 9-20, 9-21, 9-22, 9-23, 9-32, 9-33, 9-34, 9-35, 9-36

БАРАЦ-КОХАН Галина 9-30

БАРЛАДЯНУ Василь 9-12

БЕЗЗУБЕНКО Віктор Семенович 9-11

БИЧКОВА Лілія Миколаївна 9-3

БИЧКОВ Леонід Павлович 9-3

В

ВЕРЕТЕНЧЕНКО О. 9-27

Г

ГРЕГОРІЯ. нач. слід, відділу прок-ри (м. Одеса) 9-6

З

ЗАДИГЕЛЬСЬКА Єлизавета Хаскелівна 9-15

К

КРАВЦІВ Василь 9-9

КОПИСТИНСЬКА Софія Михайлівна 9-1

КОСТЕНЮК Володимир 9-9

КРАВЧУК Іван 9-9

КРАВЧУК Любов Олексіївна 9-4

КРАВЧУК Яків Іванович 9-4

КРАСІВСЬКИЙ Зіновій 9-1. 9-16

КУБАНОВСЬКИЙ Ю. (див. КУБЛАНОВСЬКИЙ)

КУБЛАНОВСЬКИЙ Ю. 9-27

КУШНІР Олександр 9-6

Л

ЛЕВІН Яків 9-6

ЛЕМЕЛЬМАН Валерій 9-6

М

МАЗУР Галина 9-14

МАЗУР Дмитро Дмитрович 9-14

МАЗУР Ольга Захарівна 9-14
МАРЧЕНКО Валерій 9-7. 0-24. Э-31, 9-39
МАРЧЕНКО-СМУЖАНИЦЯ Ніна 9-31
МАТЮХА Олександр 9-9
МЕШ Яків 9-6
Н
НЕПОМНЯЩА їда 9-6
О
ОЛІЙНИК Петро 9-10
ОСАДЧА Олена 9-1
ОСАДЧА Оксана 9-1
П
ПЕВЗНЕР Валерій 9-6
ПЛАХОТНЮК Микола 9-13
ПОПАДЮК Зорян 9-1
ПОПАДЮК Любомира Іванівна 9-1
ПЧЕЛЬНИКОВ, лікар (ВС-389/36) 9-7
Р
РАФАЛЬСЬКИЙ Віктор 9-26. 9-29, 9-37
Р. К. 9-26
РУБЛЕНКО Анатолій Тимофійович 9-19
РУБЛЕНКО Любов Яківна 9-19
РУСАВУК Надія Олександрівна 9-5
РУСАВУК Петро Андрійович 9-5
С
СВІТЛИЧНА Надія 9-24
СЕГАЛ, слід (м. Одеса) 9-6
СЕНЕШ Ганна 9-6
Т
ТИХИЙ Олекса 9-25, 9-27
Ч
ЧОРНОВІЛ Валентина 9-13
ЧУЙКО Богдан 9-28
Ш
ШКІКАВИЙ Богдан 9-Ю
ШНІРМАН Семен Давидович 9-15
ШНІРМАН Фаїна Григорівна 9-15

**ПОЯСНЕННЯ ДЕЯКИХ СКОРОЧЕНЬ,
ВЖИВАНИХ У ВІСНИКУ-9/84**

АС — Архів самвидаву

АССР (рос.) — Автономна Радянська соціалістична Республіка

вып. (рос.) — випуск

вул. — вулиця

г. (рос. город) — місто

газ. — газета

ж. — журнал

к/лагерь (рос.) — концентраційний табір

корп. — корпус

лаг. (рос. лагерь) — табір

м. — місто

нар. — народження, народився (-лась)

обл. — область

ООН — Організація Об'єднаних Націй

ПВС (рос. Президиум Верховного Совета) — Президія Верховної Ради

п/з (рос. политзаключенный) — політичний в'язень

ПЛ — психіатрична лікарня [загального типу]

р-н — район

с — село

сел. — селище

УІС — Українська інформаційна служба

уст. — установа

учр. (рос. учреждение) — установа